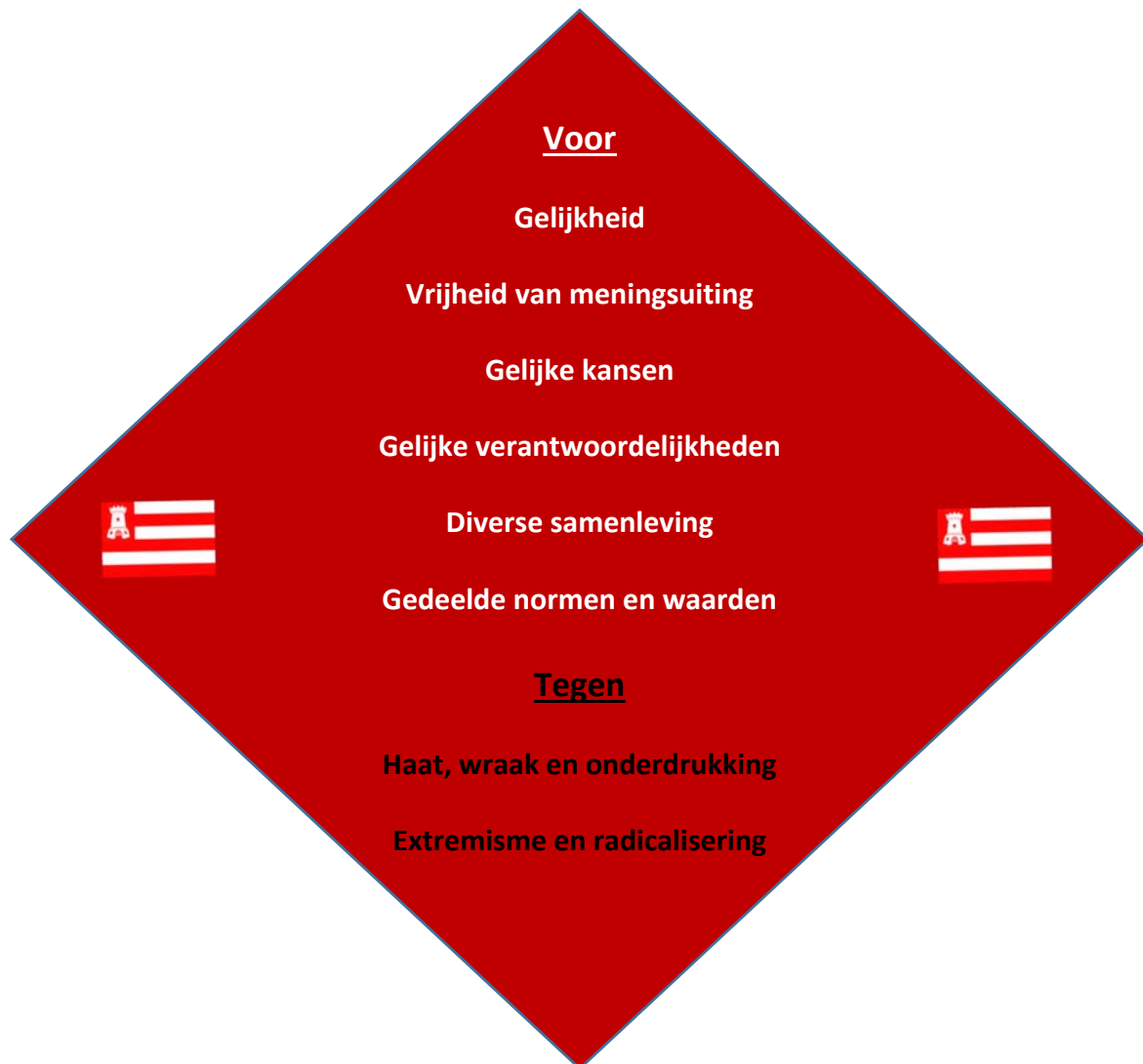

Lokale Aanpak Radicalisering Alkmaar

Plan van aanpak radicalisering Alkmaar

Inleiding:

Terrorisme, extremisme, radicalisering en polarisatie kunnen op tal van terreinen voorkomen. Te denken valt aan rechts-extremisme, links-activisme, dierenrechtenactivisme en islamitisch extremisme. De uitingen en toename van aanhangers en hun activiteiten van het gewelddadig islamitische extremisme hebben ertoe geleid, dat in dit plan van aanpak prioriteit wordt toegekend aan het voorkomen, opsporen en aanpakken van opkomend jihadisme.

Aanslagen in onder andere Frankrijk, België en Denemarken laten zien dat het allang niet meer alleen om dreiging gaat, maar om daadwerkelijk gevaar. De verspreiding en aanhang van het jihadistische gedachtengoed is talrijker en professioneler geworden.

Er zijn 'zorgelijke aanwijzingen' (Bron NCTV) dat kleine groepen islamitische jongeren in Nederland verder radicaliseren. In de afgelopen maanden is op internet de openlijke propaganda voor deelname aan de strijd in Syrië sterk gestegen. Zo wordt steeds vaker via social media de jihadgang naar Syrië verheerlijkt, verslag gedaan van de strijd en jihadistische propaganda verspreid.

Met name jongeren vormen een uiterst kwetsbare groep. Jongeren komen op openbare plekken bijeen om over hun gevoel van onvrede, kansarme positie, afwijzing etc. te praten en in reactie daarop blijk te geven van hun extremistisch gedachtegoed.

Voor de aanpak van radicalisering zijn zowel preventieve als repressieve maatregelen van belang. Een integrale aanpak daarbij is met name een verantwoordelijkheid voor de gemeente. Gemeentelijke medewerkers belast met veiligheid hebben veel directe contacten met de eigen gemeentelijke diensten en met professionele partners in het kader van sociale en fysieke veiligheid. Denk daarbij aan sociale dienst, bouw- en woningtoezicht, leerplichtambtenaren, publiekszaken, jeugd- en jongerenwerk, Stadstoezicht etc. Gemeentelijke diensten hebben vele directe contacten met burgers in directe klantcontacten, met scholen, wijkondernemingen, verenigingen etc. Daarnaast vormen politiefunctionarissen, Openbaar ministerie, en externe partners een belangrijke bron van informatie.

Dit plan van aanpak richt zich vooral op de preventieve aanpak. Met preventie van radicalisering bedoelen we die maatregelen die op gemeentelijk niveau genomen kunnen worden opdat we tijdig signalen opvangen en voorkomen dat mensen verder radicaliseren. In de aanpak wordt aangesloten bij de rol, verantwoordelijkheden en maatregelen die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten wordt voorgesteld.

Voor de repressieve aanpak zijn landelijk tussen het Rijk (Ministerie van Veiligheid en Justitie, Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV), landelijk parket en nationale politie) en de gemeenten afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden binnen de aanpak radicalisering.

In Alkmaar staan we voor:

- **gelijke behandeling ongeacht persoonlijke kenmerken zoals afkomst, geloof en geaardheid**
- **vrijheid van meningsuiting met respect voor tradities, gebruiken en gevoelens**
- **gelijke kansen met gelijke verantwoordelijkheden**
- **een diverse samenleving op basis van gedeelde beginselen, gedeelde maatschappelijke normen en waarden en een gedeeld Alkmaargevoel**

In Alkmaar is geen plaats voor:

- **rassenwaan, (vrouwen) onderdrukking, religieus fanatisme, eerwraak en homohaar. Dit is principieel ontoelaatbaar in een vrij land.**
- **extremisme en radicalisering. Die worden niet getolereerd maar voorkomen, opgespoord en hard aangepakt.**

Wat betekent het opkomend jihadisme voor Nederland?

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft in 2013 het dreigingsniveau voor Nederland verhoogd van 'beperkt' naar 'substantieel'. Deze verhoging betekent dat de kans op een aanslag tegen of in Nederland reëel is.

Relevant voor het dreigingsbeeld voor Nederland is de aanzuigende werking op geradicaliseerde jongeren en de betrokkenheid van jihadistische netwerken in Syrië (NCTV, 2013). Die streven naar een staat in Syrië gestoeld op hun extremistische versie van de islam. Syrië zou daardoor in de toekomst kunnen uitgroeien tot een jihadistische uitvalsbasis, zoals Afghanistan in het verleden was.

Het is nieuw en zorgelijk dat zo veel Nederlanders aansluiting vinden bij jihadistische groeperingen in Syrië, waarvan sommige deel uitmaken van het Al Qaida-netwerk dat een breder vijandsbeeld heeft en zich ook richt op het Westen. Uit het jaarverslag 2012 van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) blijkt dat vanaf eind 2012 sprake is van een grote toename van het aantal jihadisten dat Nederland is uitgereisd naar het strijdgebied in Syrië. Volgens de AIVD is dit land populair onder Nederlandse jihadisten vanwege de grote aandacht in de media en op internet en vanwege de eenvoudige bereikbaarheid.

Voor de repressieve aanpak zijn landelijk tussen het Rijk (Ministerie van Veiligheid en Justitie, Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV), landelijk parket en nationale politie) en de gemeenten afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden binnen de aanpak radicalisering. Deze zijn samengevat in vijf V's: Volgen, Verwijderen, Vervolgen, Verstoren en Veranderen. De eerste drie V's (volgen, verwijderen en vervolgen) worden nationaal aangestuurd. De laatste twee V's (verstoren en veranderen) worden gemeentelijk aangestuurd.

Wat betekent de opkomende radicalisering voor Alkmaar?

Radicalisering en jihadisme zijn niet alleen een mondiaal en nationaal probleem. Radicalisering kan in elke gemeenschap, ongeacht grootte, cultuur of samenhang plaatsvinden. De eerste stappen naar radicalisering wordt veelal gevormd in de persoonlijke situatie van iemand binnen het gezin, op school, op straat en op het werk. Pesten, racisme, afwijzing, zingeving, werkloosheid, financiële situatie en het ontbreken van uitzicht op een betere toekomst vormen een voedingsbodem voor beginnende radicalisering.

De opkomende radicalisering betekent voor de gemeente Alkmaar dat ze moet zijn voorbereid op en ingericht voor vier hoofdtaken:

1 ^e Voorkomen (vroeg-signalering) dat personen zich aansluiten	} Preventie }
2 ^e Voorkomen van toename van radicalisering in aard en omvang	
3 ^e Aanpak van radicalisering	} Repressie }
4 ^e Hulpverlening nadat er een aanslag is gepleegd	} Zorg }

In het stimuleren en faciliteren ligt een duidelijke taak en verantwoordelijkheid bij de gemeente

Georganiseerde discussies op basis van gelijkwaardigheid als verbinding tussen de vele verschillende culturen is een aanbevolen middel om tot begrip te komen over normen, waarden, respect en non-discriminatie. Vroeg-signalering van signalen in de vorm van uiterlijk, kleding, houding en gedrag is van essentieel belang om beginnende processen van onzekerheid, achterstelling en afkeer te stoppen. Organiseren dat signalen, aanwijzingen en feiten op een centrale plaats binnenkomen en op de juiste wijze worden geduid en opgepakt is een andere belangrijk aspect.

Indien preventie geen vroegtijdige verandering heeft kunnen bewegen, zal hulpverlening en (na)zorg op het gebied van de-escaleren en/of de-radicalisering nodig zijn. Hiervoor geldt geen standaard aanpak. In een aanpak kan met professionele partners, op basis van kennis en feiten, een plan van aanpak op maat worden samengesteld. Landelijk is vastgesteld dat deze aanpak in en onder het bestaande convenant in het Veiligheidshuis dient plaats te vinden.

Als een aanslag is/wordt gepleegd ligt de leiding bij de Rijksoverheid en zal lokaal de hulpverlening in het kader van crisis/rampen worden gevolgd.

1^e Voorkomen (vroeg-signalering) dat personen zich aansluiten

De reden waarom personen radicaliseren ligt veelal in de combinatie van het feit dat men persoonlijk of als groepering bij herhaling wordt achtergesteld of afgewezen, onzeker is over de eigen identiteit, het ontbreken van perspectief en het ontbreken van sociale contacten, men een slecht zelfbeeld heeft en/of in directe kring contacten heeft met radicale groepen.

Om te voorkomen dat personen zich aansluiten bij radicaliserende gedachten of groepen moet de voedingsbodem daartoe worden verkleind en beter nog weggenomen. De gemeente dient daarin te faciliteren en in brede zin deel te nemen.

Gemeentelijke afdelingen die zich bezig houden met openbare orde en veiligheid, publiekszaken, onderwijs, jeugdzorg, sociale dienstverlening, minderhedenbeleid, vergunningen, subsidieverlening, toezicht, handhaving en politie, zijn daarbij van essentieel belang. Daarnaast spelen met name scholen, jeugd- en jongerenwerk, verenigingen en moskeeën een belangrijke rol in de eerste fase van preventie en signalering.

Daarbij hoort ook dat signalen, aanwijzingen en feiten op een centrale plaats binnenkomen. Voor burgers is dat voornamelijk via het meldpunt Misdaad Anoniem. Professionals kunnen zich daartoe ook wenden als het om signalen gaat waarbij de anonimiteit wenselijk wordt geacht. Er zijn echter in beginsel vaak signalen en aanwijzingen die niet concreet zijn of vragen oproepen. Een lokaal centraal signaleringspunt voor professionals is dan belangrijk om te zorgen dat deze signalen niet verloren gaan.

Familie, vrienden, (religieuze) gemeenschappen, onderwijspersoneel, jongerenwerkers en hulpverleners kunnen bij tijdige signalering hun invloed uitoefenen om met tegengeluiden te helpen om ontsporing te voorkomen. De verbinding tussen en met deze partijen is daarbij zeer belangrijk om gezamenlijk begrip, respect en vertrouwen te kweken en daarop aansluitend hulp en zorg te bieden.

Acties:

- Informeren, trainen van (eerstelijns) professionals in het kader van vroeg-signalering van signalen in de vorm van verandering van uiterlijk, kleding, gedrag, weerstand tegen gezag etc.
- Inrichten van een signaleringspunt waar professionals signalen of concrete aanwijzingen (anoniem) kunnen melden.
- Contacten in de wijken benutten. Door in de wijken te zijn, vragen, zorgen en signalen uit netwerken op te pakken, te duiden en daar naar te handelen. De professionele partners kunnen daartoe hun bestaande en nieuwe contacten en netwerken inzetten;
- Organiseren van publieke discussies/dialogen tussen Alkmaarders, ieder met zijn of haar achtergrond en geschiedenis, die bijdragen aan verbinding voor gezamenlijk begrip, respect en vertrouwen. Goede samenwerking begint immers bij elkaar weten te vinden, te kennen en te kunnen vertrouwen.

2^e Voorkomen van toename van radicalisering in aard en omvang

Er is geen standaard aanpak mogelijk gebleken ten aanzien van personen die gevoelig zijn gebleken voor het jihadistische gedachtengoed. Aan het daadwerkelijk omarmen van het gewelddadige gedachtengoed gaat een proces van radicalisering vooraf, dat niet telkens op dezelfde wijze verloopt.

Als er voldoende aanknopingspunten zijn voor een aanpak en/of een gevaar voor de lokale en/of nationale veiligheid, volgt een aanpak in het Veiligheidshuis, waar partners op basis van het convenant informatie met elkaar kunnen en mogen delen. De gemeente heeft daarbij de regie op inhoud, snelheid en resultaat, het Veiligheidshuis biedt procesondersteuning en heeft een informatie en verantwoordelijkheid naar de Driehoek. In een aanpak werken alle professionele partners dan intensief samen om verdere radicalisering en/of het gevaar daarvan te voorkomen.

Acties:

- Het organiseren van tegen geluiden bij de personen waarmee de geradicaliseerde contacten heeft.
- In gesprek gaan met de persoon door de juiste persoon. De juiste persoon zal per casus verschillen, maar heeft toegang tot de persoon om in gesprek te gaan, en naar de achtergrond te informeren etc.
- Loyaliteit met familie/vrienden in stand houden/herstellen
- Toekomstperspectief bieden en tegengeluiden tonen
- Omarmen, keuzes bieden, verminderen voedingsbodem, versteken weerbaarheid.

3^e Aanpak van radicalisering

Als individuen ondanks alles toch zijn geradicaliseerd is het de vraag hoe dit proces kan worden gestopt en gekeerd. Belangrijk in de aanpak daarbij is te weten in hoeverre het proces van radicalisering is gevorderd. Gaat het om het keren en loskomen van extremistische gedachten en invloeden of het afzweren van extremistisch gedachten en handelingen.

Voor de aanpak van radicalisering zijn landelijk tussen het Rijk (Ministerie van Veiligheid en Justitie, Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV), landelijk parket en nationale politie) en de gemeenten afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden binnen de aanpak radicalisering.

Deze zijn samengevat in vijf V's: Volgen, Verwijderen, Vervolgen, Verstoren en Veranderen. De eerste drie V's (volgen, verwijderen en vervolgen) worden nationaal aangestuurd. De laatste twee V's (verstoren en veranderen) worden gemeentelijk aangestuurd.

Volgen (informatie verzamelen, taak Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst – AIVD - politie)
Heeft iemand vermoedelijk strafbare feiten gepleegd (meedoen aan de gewapende strijd of deelnemen aan een terroristische organisatie) dan moet dit zorgvuldig worden onderzocht. Dit is een taak van de inlichtingendiensten en de politie.

Verwijderen (uitzetten, taak Immigratie en Naturalisatie Dienst - IND)
Als personen hier niet mogen zijn omdat ze niet de Nederlandse nationaliteit bezitten of indien hun paspoort is ingenomen vanwege een strafbaar feit (meedoen aan de gewapende strijd of deelnemen aan een terroristische organisatie) dan kan de IND deze personen uitzetten.

Vervolgen/vastzetten (opsporen, taak Openbaar Ministerie - OM en politie)
Als uit onderzoek van de inlichtingendiensten en politie blijkt dat iemand strafbare feiten heeft gepleegd dan gaat het OM zo mogelijk over tot vervolging.

Verstoren/ tegenhouden (de-escaleren, **gemeente**, met lokale partners en politie)
Wanneer er bij iemand signalen zijn van startende radicalisering dan kan de gemeente actie ondernemen. Met lokale partners zet de gemeente in om dit startende proces te verstoren met een persoonsgerichte aanpak, maar ook door een alternatief te bieden voor het pad van radicalisering. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de leefgebieden onderwijs, welzijn, werk, huisvesting, geestelijke en/of theologische hulpverlening.

Veranderen/de-radicaliseren (de-radicaliseren, **gemeente** met lokale partners en Veiligheidshuis)
Wanneer iemand al is geradicaliseerd dan is veranderen of de-radicaliseren de laatste mogelijkheid. Dit is zeer specialistisch werk waarbij gemeenten een beroep kunnen doen op de NCTV. Landelijke experts kunnen deze (langdurige) trajecten lokaal doorlopen.

Aan het keren en loskomen van extremistische gedachten kan en moet mede op lokaal niveau inhoud worden gegeven. In de aanpak zal in het kader van maatwerk worden bepaald welke inzet, door wie het meest urgent en effectief moet worden gedaan.

Acties:

- Spiegelen van extreme normen en waarden aan gedrag voor radicalisering
- Perspectiefbieden in werk, inkomen, woonruimte etc.
- Herstellen van de banden met familie en vrienden

maar ook:

- Het opleggen van vrijheid beperkende maatregelen in de vorm van een meldplicht, gebiedsverbod, contactverbod, uitreisverbod, afpakken paspoort etc.
- Het weigeren, intrekken van vergunningen, ontheffingen, subsidies etc.
- Voorkomen of beëindigen oneigenlijk gebruik overheidsfinanciering in de vorm uitkeringen, toeslagen, studiefinanciering, bijstand etc.

4^e Hulpverlening nadat een aanslag is gepleegd

Na een aanslag is het overheidsoptreden niet alleen gericht op hulpverlening aan slachtoffers, handhaven van de openbare orde en herstellen van schade en letsel, maar ook op het opsporen van daders en voorbereiden op een vervolgaanslag.

Bijna vanzelfsprekend zal het crisis/rampenplan in werking treden en zullen hulpverleningsdiensten aan de uitoefening van hun taken beginnen. Een te snelle inzet van hulpverleners kan een groot risico vormen voor de veiligheid van deze hulpverleners. In dat verband past terughoudendheid bij de inzet en de grootste zorgvuldigheid bij het bepalen van de risico's die deze inzet heeft voor de hulpverlening. De Veiligheidsregio zal plannen, scenario's en oefeningen op dergelijke situaties moeten actualiseren.

Bij een terroristische dreiging of aanslag draait het om nationale veiligheid en zal de Ministeriele Commissie crisisbeheersing (MCCb) besluiten tot het van kracht zijn van GRIP Rijk. Bij toepassing van deze specifieke- of aanwijzingsbevoegdheid bepaalt het Rijk de inzet van de decentrale bevoegdheden. Uiteindelijk zal het Rijk haar bevoegdheid weer terug geven aan de gemeente en treden de acties genoemd onder 1, 2 en 3 in werking.

Samengevat

Concluderend kan worden gesteld dat het oprichten van een signaleringsoverleg, trainen van (eerstelijns) professionals, het inrichten van een signaleringspunt voor professionals, het organiseren van publieke discussies/dialogen en het realiseren van een maatgerichte aanpak de pijlers zijn voor de uitwerking van dit plan van aanpak.

Acties:

1. Vast stellen van de "Lokale Aanpak radicalisering Alkmaar";
2. Benoem vanuit de verantwoordelijkheid van openbare orde en veiligheid een dossierhouder "Radicalisering";
3. Geef de dossierhouder Radicalisering opdracht om een signaleringsoverleg Radicalisering te formeren met medewerkers op sleutelposities uit de werkvelden van openbare orde en veiligheid, publiekszaken, onderwijs, jeugdzorg, sociale dienstverlening, GGZ, minderhedenbeleid, toezicht, handhaving en politie;
4. Geef het signaleringsoverleg opdracht om onderstaande besluiten uit te werken in concrete acties;
5. Bevorder de professionaliteit op het gebied van vroeg-signalering van radicalisering bij eerste lijns professionals en scholen;
6. Richt een lokaal netwerk en signaleringspunt radicalisering in, waar professionals signalen of concrete aanwijzingen (anoniem) kunnen melden;
7. Organiseer een aanpak in het Veiligheidshuis om in casuïstiek snel en effectief te kunnen handelen;
8. Maak een plan van aanpak om discussies te stimuleren tussen betrouwbare en geloofwaardige Alkmaarders binnen een gemeenschap met een grote achterban. Doe daarbij recht aan de diversiteit binnen de Alkmaarse gemeenschap en maak daarbij gebruik van bestaande netwerken en instellingen;
9. Informeer de gemeenteraad openbaar over het plan van aanpak en eventueel besloten over de resultaten en casuïstiek.